

Heiki Vilep

UNE-MATI VIIMASED KIIKSULOOD

Autoriõigus teosele © Heiki Vilep
www.vilep.ee

ISBN: 978-9916-9257-9-9

Toimetas Maarja Valk
Kujundas Heiki Vilep
Küljendas Margus Nõmm
Kirjastas Jutupesa
Trükkis Greif

Varas Valdemar

Une-Mati ronis voodi alt välja, viskas voodile paberinutsaku ja ronis ise järele.

„Tõin teile kaneelisaiakeste proovimiseks.“ Ta harutas paberinutsaku lahti ja tuba täitus mõnusa lõhnaga. Igaüks sai ampsu – Aaron, kratt Karla ja tilluke kapikoll Kriipi.

„Appi, kui hea!“ kiitsid kõik.

„Varas Valdemar tegi,“ ütles Une-Mati.

„Kas vargad teevad nii häid kaneelisaiakeste?“ imestas Kriipi. „Ma hakkan ka vargaks.“

„Tegelikult on asi veidi keerulisem. Tahate, ma räägin teile kogu loo varas Valdemarist ära?“

Muidugi tahtsid kõik kuulda, kuidas vargast pagar sai.

Une-Mati kõhatas hääle puhtaks ja alustas:

„Ühes väikeses linnas elas kord varas Valdemar.

Ta oli nii halb varas, et sellest rääkis terve linn.

Ühel ööl, näiteks, üritas Valdemar röövida pagariäri.

Ta tungis sisse lahtise akna kaudu ja jäi kauaks ühe koha peale seisma. Seal lõhnas nii hästi kaneelisaia-de järele, et Valdemar otsustas: „Ma süüa kõigepealt

ühe saiakese ära ja siis hakkan varastama.“

Ta sõi ära ühe maitsva kaneelisaiake. Siis teise. Siis kolmanda. Ja siis... jäi magama. Pagariäri omanik leidis ta hommikul kaneelisaiaade kõrvalt suu lahti norskamast. Valdemar naeratas läbi une laialt ja õnnelikult. Ta oli ära söönud kõik varastamiseks valmis pandud saiad.“

„Täitsa nõme!“ arvas Karla.

„Teisel korral üritas Valdemar röövida raamatupoodi. Ta oli kindel, et see õnnestub, sest raamatud ei lõhna nii hästi kui kaneelisaiad. Ta muukis sisse otse eesuksest. Poes oli vaikne ja pime. Täiuslik algus ühele poevargale. Ta astus mõned sammud ja korraga kostus: „Till-till! Tere tulemast meie raamatupoodi!“ Valdemar tardus paigale ja ootas. Õnneks ei jooksnud kedagi kohale ja Valdemar süütas taskulambi. Peagi leidis ta riiulilt raamatu „Kuidas olla hea varas“ ja jäi seda huviga lugema. Luges ja luges, kuni silm vajus vaikselt kinni. Raamatupoe omanik leidis ta hommikul diivanilt, lahtine raamat rinnal. Ta oli isegi märkmeid teinud – vigade parandused autorile.“

„Täiega nõme!“ oli Karla õnnelik ja Kriipi itsitas vaikselt. Aaron ei naernud ja palus jätkata.

„Kolmandal korral üritas Valdemar röövida kinga

poodi.

„Seekord võtan lihtsalt kingad ja pistan jooksu,“ mõtles ta endamisi. Aga kui ta poodi jõudis, avastas ta, et tal oli võimatu endale parajaid kingi leida. Number 42 oli väike ja number 43 suur. Valdemar istus põrandale maha ja lihtsalt nuttis. Mitte sellepärast, et ta ei saanud varastada. Ta mõistis, kui nõme on olla kingavaras, kellele ei sobi ükski paar kingi. Kingapoe omanik leidis ta hommikul väga kurvana põrandalt istumast. Ta ei helistanud politseisse. Ta vaatas Valdemari ja ütles: „Mul on üks paar, mis on 42 ja pool. Minu vanaisa oli ka sellise jalanumbriga nagu sina.“

„Kas... kas te müüte need mulle?“ küsis Valdemar.

„Ei. Ma kingin nad sulle. Muidugi, kui sa lubad, et sa ei murra enam minu poodi sisse.“

Valdemar vaatas kingi. Ilusad, musta värvi, õige natuke kulunud, aga parajad.

„Sa oled halb varas,“ ütles kingapoe omanik. „Kõik linnas teavad seda. Aga vaata – sa pole kunagi kedagi solvanud. Sa isegi vabandasid raamatupoe omaniku ees. Sa pole halb inimene, Valdemar. Sa oled lihtsalt... väga halb varas. Võib-olla on aeg midagi muud proovida?““

„Aga kas vargad saavad üldse heaks hakata?“ küsis

Aaron.

Une-Mati mõtles natuke, aga ei vastanud.

„Sellest päevast peale hakkas Valdemar otsima, milleks ta tegelikult sobib.

Esimene katse oli laulmine. Valdemar läks linna keskväljakule ja hakkas laulma. See oli väga eriline. Linnud jäid vait ja koerad hakkasid ulguma. Üks vanaproua helistas politseisse ja teatas, et keegi „piinab kassi“. Politsei tuli kohale ja vaatas Valdemari ülevalt alla ja alt üles.

„Kas sina piinasid kassi?“ küsis politseinik.

„Ma proovisin laulda!“

„Ära enam tee,“ ütles politseinik.

Sellega lõppes Valdemari unistus lauljaks saada.“

„Kas mina võin laulda?“ küsis Karla.

„Ei!“ vastasid kõik korraga.

„Teine katse oli maalimine. Valdemar maalis päikeseloojangut. Tulemus oli selline, et kõik nägid tema maalil põlevat linna ja astusid ehmunult eemale. Üks tüdrukutirts siiski ütles:

„See on nagu minu unenäod! Segased, aga ilusad.“

Valdemar kinkis maali lapsele. Laps naeratas ja Valdemar pani tähele, et see oli esimene kord, kui keegi oli talle millegi eest tänulik.“

„Nii ilus!“ õhkas Kriipi.

„Kolmas katse oli küpsetamine. Valdemar läks tagasi pagariärisse ja teatas, et tahab pagariks saada. Pagariäri omanik härra Pontsik andis talle põlle.

„Esimene reegel: saiad ei ole lihtsalt toit. Saiad on mälestused. Iga kord, kui keegi hammustab kaneelisaia, peaks talle meenuma midagi ilusat.“

Valdemar õppis ametit ja ühel kaunil kevadisel päeval tegi ta oma esimese täiusliku kaneelisaia. Härra Pontsik maitses.

„See on sinu sai! Selles on midagi väga huvitavat! Lisaks kaneelile, ma mõtlen. Mis see on?“

„Vist... rõõm? Ma tunnen saiade valmistamisest rõõmu! Ja ma arvan, et panen suure osa sellest saiade sisse.“

Varsti oli pagariäri leti taga pikk järjekord. Saiakesi ostsid kõik. Teiste hulgas üks vana mees, kes oli tahtnud saada luuletajaks, üks trompetimängija, kelle juurest oli pere ära kolinud, ja kirjanik, kelle raamatuid keegi ei lugenud.

Ka Valdemar pidi tunnistama: „Ma olen pagar. Aga öösiti olen ma vahel ka midagi muud. Ma ei tea, kuidas seda nimetada.“

„Sa oled inimene,“ ütles vana luuletaja. „Segane. Ebatäiuslik. Aga südamlük.“

Hiljem avas Valdemar omaenda pagariäri. Väikese.

Tagasihoidliku. Nimeks pani „Õine Pagar“.

Luuletaja, trompetimängija ja kirjanik tulid iga päev. Luuletaja luges Valdemarile ette oma luuletusi. Need olid endiselt väga halvad. Aga Valdemar kuulas. Trompetimängijal oli trompet kaltsu täis topitud ja ta esitas alati ühe lühikese jupi mõnest oma uuest loost. Kirjanik jättis iga päev Valdemarile kokkumurtud paberilehel ühe naljaka loo ja Valdemar luges selle igal õhtul läbi.

Ja siis, ühel hommikul, tuli poodi väike tüdruk, kelle unenäod olid Valdemari loojangumaali sarnased.

„Ma tahan saia. Aga ma ei tea, millist.“

„Ma teen sulle erilise,“ ütles Valdemar. „Midagi, mis on ainult sinu jaoks.“

Tüdruk tuli järgmisel päeval tagasi. Ja järgmisel. Kolme nädala pärast tõi ta pildi – värvilise, segase, absoluutselt imelise joonistuse pealkirjaga „Minu lemmik pagar“. Valdemar oli sellel kaks korda suurem kui maja tema kõrval ja tal oli peas sai, mis pidi olema tegelikult kroon. Valdemar riputas pildi seinale. See rippus seal aastaid.“

Une-Mati ohkas ja imestas, miks kõik nii vait olid jäänud. Nad magasid. Ja kõigil oli naeratus suul.

Une-Mati vaatas magavat Aaronit ja sosistas:

„Mõni väga halb varas võib olla väga hea pagar...”

„Lähen võtan veel ühe kaneelisaia,“ otsustas Une-
Mati ja libistas end voodist maha.

